

Recenzja książki Janusza Mariańskiego pt. *Sens życia – wartości – religia.* Studium socjologiczne Wydawnictwo KUL, Lublin 2013

Review of the book by Janusz Mariański,
entitled *The sense of life – the value – the religion. Sociological study*
Published by KUL, Lublin 2013

Aneta Kościółek

Katedra Rozwoju Pielęgniarstwa, Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu, Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

AUTOR DO KORESPONDENCJI:

Aneta Kościółek

Katedra Rozwoju Pielęgniarstwa
Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny w Lublinie
ul. S. Staszica 4/6
20-081 Lublin
tel. 081-448-68-05
e-mail: aneta.kosciol@umlub.pl

STRESZCZENIE

Recenzja książki Janusza Mariańskiego pt.: *Sens życia – wartości – religia. Studium socjologiczne*

Pytania: kim jest człowiek, dokąd zmierza, co powinien robić, jakie wartości preferuje w swym życiu doczesnym, jaki jest sens i cel jego życia oraz umierania i śmierci, należą do najtrudniejszych pytań nie tylko ludzkiej egzystencji, ale także całego wszechświata. Janusz Mariański zestawiając wyniki wielu badań poszukuje psychologiczno-społecznych uwarunkowań sensu życia oraz zastanawia się, czy współczesna polska młodzież stawia sobie pytania o sens i cel życia, jakimi wartościami się kieruje i jakie miejsce w jej życiu zajmuje religia.

ABSTRACT

Review of the book by Janusz Mariański, entitled *The sense of life – the value – the religion. Sociological study*

Questions: "who is the man, where does he/she aim, what should he/she do, what values does he/she prefer in his/her worldly life, what is the sense and meaning of his/her life and death as well as dying", are the most difficult questions of not only human existence, but also whole universe. Janusz Mariański by comparing the results of many investigations seeks the psychological- social conditioning of the sense of life as well as is wondering if the contemporary Polish youth strives to understand the sense and the aim of

Książka Janusza Mariańskiego *Sens życia – wartości – religia. Studium socjologiczne* składa się z pięciu części ściśle ze sobą powiązanych w logiczny ciąg pytań o sens życia, poprzedzonych wstępem i podsumowanych zakończeniem. Duży zakres bibliografii świadczy o naukowych kompetencjach Autora.

Część pierwsza *Psychologiczne i socjologiczne koncepcje sensu życia* ma na celu przybliżenie sensu życia z perspektywy psychologicznej i socjologicznej. Według psychologa sens życia jest przede wszystkim sprawą indywidualną, zajmuje się on wewnętrznymi przeżyciami sensu życia pojedynczych osób. Natomiast socjolog poszukuje opisów ludzkich przeżyć związanych z sensem życia będących

następstwami relacji międzyludzkich, które lokuje w kontekstach społeczno-kulturowych. Jednostka odczuwa potrzebę przebywania z innymi, a zatem kontekst społeczny jest niezbędny dla właściwego funkcjonowania jednostki osobowościowo już rozwiniętej.

Treści część drugiej *Sens i bezsens życia w świadomości Polaków* pozwalają na uzmysłowienie wagi chaosu istniejącego we współczesnych społeczeństwach, który przyczynia się do bezradności człowieka. Ludzie przestają rozróżniać między tym, co ma i co nie ma sensu, a zatem zaczynają cierpieć na brak decyzji. Dlatego też w niniejszym rozdziale zreferowane zostały wyniki badań dające obraz postaw młodzieży wobec sensu życia wskazując na kilka istotnych aspektów ich pozytywnych ugruntowań.

Trzecia część *Wartości a sens życia* przedstawia świadomość aksjologiczną Polaków, która pozostaje pod wpływem wielu przeciwstawnych sił, co z kolei sprzyja powstawaniu trudnych do rozwiązania dylematów moralnych, zarówno na poziomie wartości codziennych, wartości nadających sens życiu, jak i wartości jako celów ostatecznych. Autor przedstawia to co we współczesnym świecie wymaga „dookreślenia”, wskazując na rozbieżne oceny optymizmu i pesymizmu życiowego wśród młodego pokolenia Polaków. Silne są obawy i lęk przed przyszłością, niski jest poziom pozytywnych nastrojów w społeczeństwie. Szczególnie upowszechnione są postawy wobec życia, które nie wyrażają się ani w jego afirmacji, ani negacji, lecz w niezdecydowaniu i obojętności. Większość młodych ludzi żyje w przekonaniu, że sukces zależy nie tylko od własnych działań, ale raczej od przypadkowych czynników zewnętrznych.

Kolejna część *Religia a sens życia* ma na celu wyjaśnienie roli religii w rozumieniu sensu życia. Generalnie sens społeczny odkrywa się we wspólnocie powiązanej więzami współzależności. W tego typu społeczeństwach religia posiada znaczący autorytet, nadaje znaczenie i sens, określa normy i wartości, definiuje dobro i zło. Religia podporządkowując świat dyrektywom, pomaga w interpretacji życia indywidualnego i społecznego, dostarcza gotowe wzorce osobowe. Według Autora człowiek, który docieka sensu swojego istnienia, znajduje w religii zaspokojenie odwiecznych aspiracji, znajduje absolutnie znaczący sens.

Ostatni rozdział *Religia a cierpienie i śmierć* to przede wszystkim ukazanie istoty pytań o sens cierpienia i śmierci, które ludzkość zadaje sobie od zawsze. Z porównania wieku religii wiadome jest, iż śmierć nie jest ostatecznym

końcem, a wręcz przeciwnie początkiem innej wizji bytu. Śmierć jest zdarzeniem, które nastąpi w życiu każdego z nas, które nadaje życiu skończony wymiar, zaś świadomość życia jest jednocześnie świadomością śmierci. Świadomość końca ludzkiej egzystencji powoduje, że człowiek, pomimo, iż podświadomie oczekuje śmierci, to jednak boi się jej i nigdy nie jest na jej nadejście dostatecznie przygotowany. Zatem niewytłumaczalna tajemnica śmierci rodzi pytanie o sens życia pobudzając ludzką wyobraźnię do poszukiwania zadawalających odpowiedzi. Zdaniem Autora jak długo człowiek nie będzie mógł pozbyć się poczucia ograniczoności własnego istnienia, jak długo będzie stawiał sobie pytania o sens życia i śmierci, tak długo będzie odczuwał potrzeby religijne i nosił w sobie nadzieję na ostateczne spełnienie.

Z punktu widzenia recenzenta publikacja J. Mariańskiego wydaje się być cennym źródłem, nie tylko informacji o indywidualnych i społecznych uwarunkowaniach sensu życia, ale także swoistym przewodnikiem kreatywnego pobudzania do poszukiwania odpowiedzi na pytanie – jak żyć, by życie miało sens, by przeżyć je szczęśliwie w zgodzie z sobą i innymi – otwierając przed ludźmi, a przede wszystkim młodzieżą szerokie pole działania.

Książka liczy 287 stron. Dodatkową zaletą niniejszej publikacji są liczne wskazania materiałów źródłowych umożliwiające poszerzenie wiedzy Czytelnika.